

UZASADNIENIE

Dane na temat uzyskanych stopni naukowych, dyplomów uzyskanych przez Habilitantkę oraz zatrudnieniu:

2007-12-13 – uzyskanie stopnia naukowego doktora nauk społecznych w dyscyplinie psychologia, w Instytucie Psychologii Uniwersytetu Gdańskiego, na podstawie rozprawy „Czynniki ochronne i czynniki ryzyka w rozwoju przedwcześnie urodzonych dzieci”, której promotorką była prof. dr hab. Marta Bogdanowicz .

2005-06-19 – uzyskanie Master of Research of Clinical Psychology and Psychopathology (D.EA) - Institute de Psychologie, Centre de Recherche de Psychopathologie et Psychologie Clinique, l'Université Lumière Lyon 2, France (w ramach stypendium rządu francuskiego), na podstawie pracy “Les personnes ayant un attachement anxieux et évitant - fonctionnement dans les relations amoureuses”, której promotorem był prof. Bernard Duez.

2004-06-24 – uzyskanie tytułu zawodowego magistra psychologii, w Instytucie Psychologii, Uniwersytetu Gdańskiego. Praca magisterska „Funkcjonowanie osób narcystycznych w relacjach miłosnych” została przygotowana pod kierunkiem dr hab. Krystyny Drat - Ruszczak, prof. UG.

Od 2008 dr Magdalena Chrzan-Dętkoś jest zatrudniona na stanowisku adiunkta w Zakładzie Psychologii i Psychopatologii Rozwoju w Instytucie Psychologii na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego. Zdobyła również znaczne doświadczenie kliniczne dzięki pracy w charakterze psychologa w Szpitalu im. Św. Wojciecha w Gdańsku-Zaspie (lata 2004-2010), Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Sopocie (2005-2008), Centrum Terapii Depresji w Gdyni (od 2021) oraz prowadzeniu prywatnej praktyki psychoterapeutycznej na podstawie stosownych certyfikatów.

Dr Magdalena Chrzan-Dętkoś **spełnia wymagania określone w art. 219, ust. 1 pkt 1 Ustawy.**

Osiągnięcie naukowe

Osiągnięcie naukowe stanowiące podstawę postępowania habilitacyjnego składa się z dwu części: 1) cyklu publikacji powiązanych tematycznie pt. **„Depresja poporodowa: od prewencji do interwencji. Model oddziaływań psychologicznych opartych na dowodach naukowych”**, obejmującego dziewięć współautorskich artykułów opublikowanych w latach 2020-2024 w języku angielskim (7) i polskim (2); 2) programu **„Przystanek MAMA – profilaktyka depresji poporodowej”** – polegającego na stworzeniu upowszechnionego modelu profilaktyki depresji poporodowej oraz praktycznych rekomendacji na podstawie praktyki opartej na dowodach, opisane w pracy „Pod powierzchnią. Emocjonalne wyzwania macierzyństwa”, Wydawnictwo Naukowe Scholar 2023.

Wskazane osiągnięcie naukowe uzyskało cztery recenzje zakończone pozytywną konkluzją, przygotowane przez Recenzentki, których kompetencje naukowe odpowiadają kryteriom określonym w art. 221 ust. 4 i 5 Ustawy.

Recenzentki w następujący sposób uzasadniały swoje opinie dotyczące osiągnięcia naukowego Habilitantki, wykazując spełnienie wymagań art. 219, ust. 1 pkt 2 Ustawy:

Prof. dr hab. Bernadetta Izydorczyk podkreśliła teoretyczne i aplikacyjne znaczenie badań Habilitantki, odwołując się do skali rozpowszechnienia depresji poporodowej i jej skutków dla

rozwoju i zdrowia dzieci, które mogą stanowić wyzwanie dla zdrowia publicznego. Wskazała również na wyraźny związek badań prowadzonych przez Habilitantkę z problematyką psychologii rozwojowej, psychologii zdrowia i psychologii klinicznej. Zwróciła również uwagę na spójność cyklu badań oraz ich wartość innowacyjną, pisząc: „Cykl artykułów stanowi spójny tok logicznie powiązanych treści, prezentujących model przechodzący od prewencji (screening, rozpoznanie ryzyka, kontekst epidemiczny, lęk, SHT) przez wskazanie ograniczeń w realizacji zadań w zakresie prewencji depresji poporodowej (akceptacja skierowania, kompetencje położnych, komunikacja) do wskazania interwencji psychologicznych/psychospołecznych z uwzględnieniem rozwiązań organizacyjnych i merytorycznych w opiece nad kobietą z depresją poporodową. Niewątpliwą wartością całego cyklu publikacji jest identyfikacja i wskazanie konkretnych braków w realnym systemie opieki nad kobietami z depresją poporodową – od kompetencji personelu, przez zachowania pacjentek (akceptacja skierowania), po integrację usług i szybki dostęp do interwencji i pomocy psychologicznej.”

Ta sama Recenzentka wskazała na aplikacyjne znaczenie badań zawartych w cyklu dziewięciu publikacji pisząc o: „...zdolności Habilitantki do tworzenia pomostu między wiedzą specjalistyczną a praktycznymi działaniami psychologicznymi. Uzyskane wyniki umożliwiły Autorce wyodrębnić model oddziaływań psychologicznych – od profilaktyki po interwencję w depresji poporodowej.” Model ten obejmuje trzy etapy (badań przesiewowych, komunikacji z personelem medycznym, interwencji i leczenia). Recenzentka podkreśliła także jeden z kluczowych atutów badań przeprowadzonych przez Habilitantkę, którym „...jest wprowadzenie nowej perspektywy w zakresie konceptualizacji oraz organizacji wczesnych interwencji psychologicznych skierowanych do kobiet w okresie okołoporodowym. Szczególną uwagę zwraca podkreślenie skuteczności krótkoterminowych działań podejmowanych na wczesnym etapie, realizowanych zarówno przez psychologów, jak i odpowiednio przeszkolony personel medyczny.”

Walory teoretyczne i aplikacyjne dotyczą także programu „Przystanek MAMA – profilaktyka depresji poporodowej” – modelu profilaktyki depresji poporodowej oraz praktycznych rekomendacji na podstawie praktyki opartej na dowodach, opisanego w pracy „Pod powierzchnią. Emocjonalne wyzwania macierzyństwa”. Recenzentka – **prof. dr hab. Bernadetta Izydorczyk** – napisała, co następuje: „Program „Przystanek MAMA” to uważnie opracowane kompendium wiedzy na temat programu profilaktyczno-edukacyjnego wraz z praktycznymi rekomendacjami dla personelu medycznego (rozdziały o profilaktyce, interwencji, związku depresji z rozwojem dziecka, wsparciu w sytuacjach kryzysowych), ukierunkowane na wczesne wykrywanie depresji poporodowej na obszarze kilku województw.” Wypunktowała również najważniejsze wnioski z badań Habilitantki, które wskazują na (1) konieczność wielokrotnych pomiarów depresji matki w pierwszym roku życia dziecka (np. zgodnie z kalendarzem szczepień) oraz badanie lęku równoległe z depresją; (2) znaczenie akceptacji skierowania jako kluczowego kroku między identyfikacją ryzyka depresji a interwencją i wprowadzenie praktyk zmniejszających bariery korzystania z interwencji; (3) znaczenie anonimowości dla ujawniania objawów depresji i konieczność utrzymywania różnych form kontaktu z kobietami po porodzie (online i bezpośredni) oraz dostarczania im jasnej informacji zwrotnej ze ścieżką dalszej pomocy; (4) skuteczność wczesnych, krótkoterminowych interwencji.

Prof. dr hab. Grażyna Kmita oceniając osiągnięcie będące podstawą postępowania habilitacyjnego napisała między innymi: „Istotny wkład Autorki w rozwój psychologii polega na udanej, całościowej próbie zbadania zjawiska depresji okołoporodowej w Polsce, wraz z opracowaniem i sprawdzeniem skuteczności programu zapobiegania trudnościom emocjonalnym u matek w okresie okołoporodowym, wczesnego ich identyfikowania i wczesnej interwencji. Jest to osiągnięcie o dużym znaczeniu ze względu na znaczne rozpowszechnienie

zaburzeń nastroju w tym okresie życia i potencjalnie bardzo poważne następstwa dla zdrowia i życia kobiet, rozwoju dzieci i funkcjonowania rodzin, a zatem znaczne koszty społeczne braku wiedzy w tym obszarze i niedoboru działań na poziomie systemu ochrony zdrowia.” Podkreśliła także wagę innych wyników uzyskanych przez Habilitantkę, pisząc: „Za bardzo istotny wkład uznaję również wykazanie złożoności problemów zdrowia psychicznego kobiet w okresie okołoporodowym, zbadanie związków między objawami depresji, lęku, stresu rodzicielskiego oraz pogłębioną analizę znaczenia klinicznego myśli o zrobieniu sobie krzywdy. Ważnym dokonaniem Autorki jest też sprawdzenie, jakie formy pomocy psychologicznej, wsparcia i psychoterapii mogą być skutecznym sposobem zmniejszenia nasilenia objawów depresyjnych w okresie okołoporodowym.”

Recenzentka – **prof. dr hab. Grażyna Kmita** – zwróciła uwagę na pewne niedociągnięcia cyklu publikacji, dotyczące niejasności w zakresie „dokładnego momentu przeprowadzenia pomiarów objawów depresji i lęku u badanych matek, który może mieć znaczenie dla interpretacji uzyskanych wyników.” (z recenzji). Niemniej podkreśliła znaczenie dużych liczebności badanych grup, co sprawiło, że „cykl ukazuje złożony i całościowy obraz problematyki zdrowia psychicznego kobiet w okresie okołoporodowym w Polsce wraz z ważnymi implikacjami dla praktyki klinicznej.” Wskazała także, że Habilitantka „sama znakomicie opisuje ograniczenia własnych analiz i kierunki przyszłych badań, co świadczy o dojrzałości badawczej”, a „podjęte w pracach Pani dr Chrzan-Dętkoś problemy badawcze odpowiadają na ważne potrzeby społeczne i mają znaczenie nie tylko dla rozwoju psychologii jako nauki, ale także dla jej praktycznych zastosowań.”

Prof. dr hab. Agata Szulc zwróciła uwagę na koncentrowanie badań Habilitantki „wokół trudności z identyfikacją oraz rozpoczęciem skutecznej interwencji psychologicznej w depresji poporodowej.” Umożliwiło to „wyodrębnienie modelu oddziaływań psychologicznych od prewencji do interwencji w przebiegu depresji poporodowej, opartego na dowodach naukowych.” Oceniając znaczenie osiągnięcia naukowego Recenzentka napisała co następuje: „W swoich badaniach Habilitantka wykazała, że obecny standard opieki okołoporodowej i wpisany w niego model prowadzenia badań przesiewowych nie w pełni pokrywa się potrzebami kobiet w okresie okołoporodowym. Autorka opisała również zjawiska: np. powszechność występowania lęku oraz myśli dotyczących zrobienia sobie krzywdy, które pozostawały nieznane. Zaproponowany przez Habilitantkę model składa się z trzech spójnych, powiązanych ze sobą etapów: badań przesiewowych z dokładnie omówionymi zaleceniami ich wdrożenia, zakresu oraz czasu realizacji; podkreślenia znaczenia rozmowy między personelem a matką oraz opartych na dowodach sposobach jej prowadzenia oraz zaleceń odnośnie do wczesnej interwencji psychologicznej. Autorka wykazała, że w sytuacji wcześniej zidentyfikowanych objawów lęku i depresji, skuteczne interwencje psychologiczne mogą być udzielane również przez przeszkolone i korzystające z superwizji położne i pielęgniarki środowiskowe. Model jest spójny i przetestowany w populacji mieszkanki Północnej Polski. Proponowany model jest opartym na dowodach rozszerzeniem zapisów dotyczących standardu opieki okołoporodowej, co ułatwia jego wdrożenie do podstawowej opieki zdrowotnej.”

W swojej opinii **dr hab. Katarzyna Wałęcka-Matyja, prof. UŁ** odniosła się do obu elementów osiągnięcia naukowego oceniając je pozytywnie. Napisała m.in.: „Stwierdzam, że mocną stroną przeprowadzonych przez Habilitantkę badań jest m.in. nowe spojrzenie na konceptualizację i organizację wczesnej interwencji psychologicznej wobec kobiet w okresie okołoporodowym. Chodzi o podkreślenie skuteczności krótkoterminowych, wcześniej podjętych interwencji prowadzonych przez psychologów, jak i odpowiednio przeszkolony personel medyczny. W świetle wszystkich tych okoliczności oceniam ten dorobek jako spójny i satysfakcjonujący.”

Recenzentka – **dr hab. Katarzyna Wałęcka-Matyja, prof. UŁ** – pozytywnie oceniła również drugi element osiągnięcia naukowego. Napisała, co następuje: „Monografię pod redakcją Pani Doktor Magdaleny Chrzan-Detkoś, *Pod powierzchnią. Emocjonalne wyzwania macierzyństwa* oceniam jako wartościowe, oryginalne i inspirujące opracowanie naukowe, które wnosi istotny wkład w rozwój dyscypliny psychologia. Połączenie rezultatów rzetelnej analizy teoretycznej z praktycznymi rekomendacjami sprawia, że można ją uznać za wartościowe źródło najnowszej wiedzy psychologicznej dla naukowców, psychologów, personelu medycznego i rodzin. Autorka, wskazując na znaczenie wsparcia systemowego i roli personelu medycznego w profilaktyce zaburzeń zdrowia psychicznego inspirowane do refleksji nad praktyką i polityką zdrowotną.”

W dyskusji nad osiągnięciem naukowym **dr Magdaleny Chrzan-Detkoś** podczas **kolokwium habilitacyjnego** poruszono kwestie teoretyczne (np. model badanych zjawisk, programy aplikacyjne oparte na dowodach naukowych), metodologiczne badawcze (np. potrzeba badań podłużnych, włączenia obojga rodziców) oraz aplikacyjne (czynniki ryzyka powodzenia wdrażania programów profilaktycznych na przykładzie modelu Habilitantki). Dyskusja w zamkniętej części posiedzenia komisji habilitacyjnej skupiła się na wartości poznawczej i aplikacyjnej badań dr Chrzan-Detkoś. Zwrócono uwagę na mocne strony warsztatu badawczego, w tym interdyscyplinarne badania realizowane we współpracy międzynarodowej, spójność cyklu publikacji, zwięzłe i klarowne przedstawienie osiągnięcia naukowego podczas kolokwium oraz wysoką aktywność naukową, organizacyjną i dydaktyczną Habilitantki. Opinie wszystkich członków komisji habilitacyjnej dotyczące wartości naukowej osiągnięcia przedstawionego przez dr Magdalenę Chrzan-Detkoś były pozytywne.

Komisja habilitacyjna uznała, iż cykl powiązanych tematycznie publikacji „Depresja poporodowa: od prewencji do interwencji. Model oddziaływań psychologicznych opartych na dowodach naukowych” oraz program „Przystanek MAMA – profilaktyka depresji poporodowej”, stanowiących osiągnięcie naukowe będące podstawą postępowania habilitacyjnego, **stanowi znaczny wkład Autorki w rozwój dyscypliny naukowej, to jest psychologii, co spełnia wymogi art. 219 ust. 1 pkt 2 Ustawy.**

Aktywność naukowa

Z wyjątkiem jednej pracy opublikowanej przed doktoratem cały pozostały dorobek naukowy Habilitantki powstał po uzyskaniu stopnia doktora. Obejmuje on (wg dostarczonej analizy bibliometrycznej) 44 prace opublikowane w czasopiśmie – 9 z nich stanowi osiągnięcie naukowe zgłaszane jako cykl habilitacyjny, 7 rozdziałów w monografiach i podręcznikach oraz 4 monografie i podręczniki. W dorobku znajdują się także krajowe i zagraniczne materiały konferencyjne.

W świetle stosowanych współcześnie wskaźników naukometrycznych **oddziaływanie prac**, których Habilitantka jest współautorką, **na środowisko naukowe jest znaczące.**

Wskaźniki naukometryczne (wg dostarczonego Komisji Habilitacyjnej zestawienia) to :

- Sumaryczny *impact factor* wszystkich publikacji Kandydatki wynosi $IF = 50,577$, punktacja MNiSW = 2213;
- Liczba cytowań publikacji bez autocytowań według Web of Science – 137; według Scopus – 172;

- Indeks Hirscha według Web of Science – 8, według Scopus – 8.

Opinie Recenzentów dotyczące dorobku naukowego Habilitantki były pozytywne:

Prof. dr hab. Agata Szulc stwierdziła: „Cały dorobek naukowy jest interesujący i wartościowy, Habilitantka konsekwentnie realizowała badania nad tematyką związaną z depresją poporodową i programem profilaktycznym w tym zakresie, pozostałe tematy są również bardzo ważne – m. in. problematyka przemocy wobec dzieci czy analiza problemów rozwojowych u dzieci.” A **prof. dr hab. Grażyna Kmita**, podkreśliła, że „publikacje Pani Doktor Chrzan-Dętko spoza zgłoszonego cyklu dotyczą problematyki długofalowych skutków rozwojowych wcześniactwa (w tym m.in. gotowości szkolnej dzieci urodzonych przedwcześnie, rozwoju funkcji uwagowych oraz uwarunkowań rozwoju funkcji wykonawczych), różnych aspektów dotyczących funkcjonowania rodzin wcześniaków, przywiązania i kształtowania się więzi matka-dziecko, a w ostatnim czasie również zdrowia psychicznego w okresie perinatalnym kobiet w kontekście wojny i migracji. Jest to dorobek znaczący, spójny, a jednocześnie niemonotematyczny.”

Podobnie wysoko oceniły dorobek naukowy Habilitantki **dr hab. Katarzyna Walęcka-Matyja**, **prof. UŁ** oraz **prof. dr hab. Bernadetta Izydorczyk**.

Komisja uznała za spełnione także inne aspekty aktywności naukowej Habilitantki, a więc:

- **Udział w międzynarodowych projektach badawczych**

Podkreślono udział w dwu projektach COST, w których Habilitantka koordynowała prace polskiego zespołu (sieć badawcza COST Action: Riseup-PPD CA18138 w latach 2021 – 2023 oraz obecnie realizowany projekt CA 22114 - *Maternal Perinatal Stress and Adverse Outcomes in the Offspring: Maximising infants' development* (TREASURE). Ten drugi projekt rozpoczął się w roku 2023 i zaplanowany jest do końca roku 2028. Wskazano także na trzeci projekt międzynarodowy: program Relizon w ramach EU4health (Horyzont) EU4H-2023-PJ (*Mind the MUM: Placing Parental Mental Health and Care to the Forefront*) realizowany we współpracy z partnerami z Cypru, Hiszpanii i Słowenii, w którym Pani Doktor Chrzan-Dętko pełni funkcję kierowniczkę polskiego zespołu. Ponadto od roku 2023 Doktor Chrzan-Dętko jest członkinią The International Marcé Society for Perinatal Mental Health, gdzie wraz z Marią Rodriguez z UNED, współtworzy grupę poświęconą koordynacji badań i wsparcia dla kobiet z doświadczeniem uchodźstwa. Aktywność międzynarodowa Habilitantki jest intensywna, owocuje wspólnymi projektami badawczymi i wdrożeniowymi.

- **Udział w międzynarodowych i krajowych konferencjach naukowych**

Komisja Habilitacyjna pozytywnie oceniła dotychczasową aktywność konferencyjną Habilitantki. Dr Magdalena Chrzan-Dętko prezentowała wyniki swoich badań na znaczących międzynarodowych i krajowych konferencjach naukowych, w tym m.in. 42nd Annual Conference of the Society for Reproductive and Infant Psychology, 19th European Conference of Developmental Psychology, Ogólnopolskie Konferencje Psychologii Rozwojowej, Kongres Zdrowia Psychicznego.

Opinie Komisji na temat wartości opublikowanego dorobku naukowego oraz pozostałej aktywności naukowej były jednoznacznie pozytywne. Podkreślano wysoką jakość publikacji, ich międzynarodowy charakter oraz konsekwentną realizację wybranej linii tematycznej badań o dużym znaczeniu społecznym. Komisja habilitacyjna uznała, że **dorobek naukowy dr Magdaleny Chrzan-Dętko odpowiada wymaganiom formułowanym przez art. 219 ust. 1 pkt 3 Ustawy – co oznacza, że Habilitantka wykazała się „istotną aktywnością naukową”**.

Działalność dydaktyczna i organizacyjna

Oceny dorobku dydaktycznego i organizacyjnego wystawione przez Recenzentki oraz członków komisji habilitacyjnej były pozytywne. Komisja uznała następujące osiągnięcia Kandydatki w zakresie aktywności dydaktycznej, organizacyjnej i popularyzatorskiej.

- **W zakresie udziału w zespołach eksperckich:**

Dr Magdalena Chrzan-Dętkoś jest członkinią The International Marcé Society for Perinatal Mental Health, gdzie współtworzy grupę poświęconą koordynacji badań i wsparcia dla kobiet z doświadczeniem uchoźstwa. Ponadto prowadzi międzynarodową grupę Refugee Riseup-PPD Task Force: ([Ukraine Study - Riseup-PPD \(riseupppd18138.com\)](http://Ukraine Study - Riseup-PPD (riseupppd18138.com))).

- **W zakresie kryterium dorobku dydaktycznego i opieki nad studentami oraz opieki naukowej nad doktorantami w charakterze promotora pomocniczego:**

Dr Magdalena Chrzan-Dętkoś „prowadzi zajęcia dla studentów zgodnie ze swoją ekspertyzą (np. ćwiczenia z psychologii rozwoju i z psychopatologii), szkoli również personel medyczny a zwłaszcza pielęgniarki i położne, w tym prowadzi zajęcia superwizyjne dla położnych zaangażowanych w działania z zakresu profilaktyki depresji okołoporodowej, jak również innych członków zespołów ochrony zdrowia. Jest też autorką unikatowych zajęć fakultatywnych dla studentów UG, jak np. *Mentalizowanie w praktyce klinicznej, Psychologia perinatalna, Studia przypadków - grupa Balinta, Praca z pacjentami, którzy doświadczyli urazu psychicznego*. Habilitantka była również promotorką 12 prac magisterskich oraz promotorką pomocniczą dwóch obronionych z wyróżnieniem prac doktorskich. Przygotowywana jest kolejna rozprawa doktorska, w której Pani Doktor pełni funkcję promotora pomocniczego, tym razem we współpracy z Panią Profesor Eleni Hadjigeorgiou na Wydziale Nauk o Zdrowiu, Instytutu Pielęgniarstwa Uniwersytetu Technologicznego na Cyprze.” (z recenzji prof. dr hab. Grażyny Kmity).

- **W zakresie popularyzacji nauki:**

Habilitantka angażuje się wszechstronnie w aktywność popularyzowania nauki, czego wyrazem są liczne wystąpienia medialne, publikacje popularnonaukowe (np. w Charakterach), a także szkolenia dla personelu medycznego.

- **W zakresie innych osiągnięć:** W latach 2008-2019 Pani Doktor Magdalena Chrzan-Dętkoś była kierownikiem praktyk pedagogiczno-psychologicznych na kierunku psychologia UG.

W podsumowaniu komisja habilitacyjna **pozytywnie** oceniła **aktywność organizacyjną, dydaktyczną i popularyzatorską** dr Michaliny Ilskiej.

Konkluzja

Pozytywna ocena głównego osiągnięcia naukowego wyrażona we wszystkich recenzjach, uznających je za znaczący wkład do dyscypliny naukowej psychologia oraz pozytywna ocena aktywności naukowej, organizacyjnej i dydaktycznej Habilitantki skutkowałą podjęciem przez

Komisję uchwaliła o nadaniu dr. Magdalenie Chrzan-Dętkoś stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie psychologia.

Prof. dr hab. Eleonora Bielawska-Batorowicz – przewodnicząca

Dr hab. Henryk Olszewski, prof. UG – sekretarz